

Kvittering på innsendt hørings svar på Høring Innspill til neste Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Høringens saksnummer: 21/2786

Høring: Høring Innspill til neste Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Levert: 10.09.2021 12:20:38

Svar type:

Jeg svarte som: Bruker- og interesseorganisasjon

Avsender: Norske Utdanningscentre

Kontaktperson: Vegard Herlyng

Kontakt e-post: vegard.herlyng@inn.no

Innspill til langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Norske Utdanningscentre (NU) er en interesseorganisasjon for kompetansetilbydere over hele landet. Sammen med våre medlemmer, som er både kommuner og utdanningscentre, er vi opptatt av å sørge for å gi hele landets befolkning en reell mulighet til å ta utdanning uavhengig av bosted, livssituasjon og økonomi. Våre medlemmer er utviklingsaktører som tilrettelegger, kobler, skaper og tar muligheter som gir regional utvikling. Strukturen er allerede på plass, og gjennom å spille rollen som megler, motor og møteplass er våre medlemmer klare til å ta utfordringen.

Vi ønsker å med dette å komme med innspill til regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning.

Generelle betraktninger

Landets utdanningscentre er ulikt organisert, har forskjellig eierskap og har ulike porteføljer, men en fellesnevner er at de har vokst frem ut fra et lokalt behov. Derfor fungerer mange av utdanningscentrene som UH-sektorens forlengede arm ute i regionene, samtidig som sentrene med sin lokalkunnskap er den aktøren som ofte melder tilbake til UH-sektoren om næringslivets og det offentlige kompetansebehov. Dette mangfoldet må bevares og utvikles.

Nettverket av utdanningscentre fra Lister i sør til Vadsø i nord er et tydelig signal om at normal drift hos UH-sektoren ikke tilfredsstiller behovene ute i regionene. Kostnaden ved opprettholdelse og drift av denne strukturen er det i hovedsak kommunene og næringslivet som tar. Dette til tross for at

høyere utdanning er et statlig ansvar. Situasjonen er kritisk for flere sentre og vi står i fare for at dette nettverket forsvinner om ikke midler bevilges.

Vi anbefaler derfor at regjeringen styrker rollen til landets mange utdanningssentre gjennom årlige bevilgninger til drift og utviklingsarbeid. For å få puslespillet til å gå opp må også UH-sektorens mulighet til å levere påvirkes.

Vi mener det viktigste grepet myndighetene kan gjøre er:

- 1. Grunnfinansiering av utdanningssentrene og Norske Utdanningssentre som organisasjon.**
- 2. At det utarbeides incentiver til UH-sektoren for å øke utdanningstilbudet fra sektoren ut til utdanningssentrene.**

En styrking av utdanningssentrene og deres rolle vil sørge for at regionene til enhver tid har aktører som avdekker, utvikler og leverer ut fra lokale behov og forutsetninger. En grunnfinansiering er viktig for at det som ender opp som prosjekter i det hele tatt skal se dagens lys, og med tanke på forutsigbarhet og langsiktig arbeid. Det er en rekke eksempler på at utdanningssentrene spiller en viktig rolle i en tidlig fase i utviklingen av lokale prosjekter knyttet til utdanning, forskning og innovasjon.

Svar på konkrete spørsmål

- 1. *Hvilke endringer i samfunnet (eller i bestemte sektorer) gir behov for endringer eller forsterket innsats innenfor forskning og høyere utdanning i årene som kommer?***

Endringstakten i samfunnet øker. Både privat næringsliv og offentlig sektor må stadig effektivisere og innovere for å være konkurransedyktige eller levere gode tjenester. Et av de viktigste grepene for å gjøre dette er å jevnlig utvikle kompetansen blant ansatte. Fokuset på livslang læring har over tid blitt forsterket, og viljen i befolkningen til å søke ny kunnskap eller gjøre nødvendig omskolering er økende.

Utdanningssentrene opplever at det er en økende etterspørsel etter påfyll av kompetanse forsterker påstanden om at utdanning ikke lenger er forbehold *de unge*. For å møte denne etterspørselen, og dermed bidra til vekst i hele landet, må det endringer til i måten utdanning leveres på. Utdanning må tilbys i et mangfold av studiemodeller og varianter slik at det tilpasses ulike mennesker i ulike livsfaser. Utdanningssentrene spiller en nøkkelrolle i å tilby utdanning effektivt til de som ikke kan oppsøke eller delta på ordinære campusstudier.

Utdanningssentrenes plass i systemet gjør sektoren for øvrig i stand til å gjennomføre nødvendig konsentrasjon av fagmiljøer og bevare høy kvalitet. Leveranse av studier gjennom studiesentrene er en kostnadseffektiv metode

for å levere utdanning til alle deler av landet uten å gå på akkord med kvalitet.

Samfunnet gjør stadige digitale fremskritt, og UH-sektoren er ikke unntatt denne trenden. Det er en fare for at sektoren forsøker løse forventningene til livslang læring i hele landet gjennom å utvikle et stort antall rene nettstudier. Utdanningsssentrene har lang erfaring i å tilrettelegge for et vidt spenn av studiemodeller og opplever at behovet for å møtes fysisk er stort. Dette betyr at studier med gode kombinasjoner av fysiske samlinger, nettbaserte ressurser og lokale studiegrupper gir høy gjennomføringsgrad og gode resultat. *Kjøkkenbordstudenten* står i fare for å bli overlatt til seg selv i et system som i hovedsak innretter seg mot unge campusstudenter, og det er nødvendig å finnes gode modeller for å sikre også disse utdanning av høy kvalitet.

1. *Er det konkrete hindringer i det norske kunnskapssystemet som svekker måloppnåelsen for langtidsplanen, og hva kan i så fall gjøres?*

Utdanningsinstitusjonene måles i liten grad, og premieres i enda mindre grad, på hvilken grad de oppfyller viktige deler av samfunnsoppdraget. Det betyr at selv om arbeidslivsrelevans, og etter hvert desentral og fleksibel utdanning, har vært en definert del av oppdraget så gir dagens finansieringssystem få insentiver for å prioritere dette.

Det finnes få insentiver for en UH-institusjon på å omdanne heltidsstudieplasser på campus til desentrale (og i flere tilfeller deltid) studier utenfor campus. Dette betyr at viljen og evnen til å tilrettelegge for slike studier er redusert, selv om behovene er godt definert og oppgaven godt innenfor samfunnsoppdraget.

Over tid svekker dette institusjonenes evne til å sette hele det norske næringslivet i stand til å møte de store samfunnsutfordringene, være konkurransedyktige eller gjennomføre nødvendig omstilling, og dermed svekkes også måloppnåelsen i langtidsplanen.

1. *Hva bør videreføres og hva bør endres ved målene i gjeldende langtidsplan?*

Norske Utdanningsssentre har ingen innspill til eventuelle endringer av mål i gjeldende plan.

1. *Hva bør videreføres og hva bør endres ved prioriteringene i gjeldende langtidsplan?*

Norske Utdanningsssentre har ingen innspill til eventuelle endringer i prioriteringer i gjeldende plan.

1. *Hva slags opptrappingsplaner bør den nye langtidsplanen ha, og*

hvordan og på hvilke områder bør de innrettes?

Norske Utdanningsentre har ingen innspill til opptrappingsplan og hvordan denne bør innrettes.

1. Er det områder som kan prioriteres ned eller mulige effektiviseringstiltak som kan iverksettes for å sikre handlingsrom til prioriterte opptrappinger?

Utdanningsentrene bør anerkjennes som en viktig del av sektoren, og vil bidra til en kostnadseffektiv distribusjon av etterspurt utdanning. Utdanningsentrenes nettverk, lokalkunnskap og nærhet til næringsliv og offentlig sektor vil, dersom benyttet riktig, kunne gi utdanningsinstitusjonene oppdatert kunnskap om lokale behov og arbeidslivsrelevansen i de enkelte studier.

1. *Hvis det skal utvikles virkemidler for samfunnsoppdrag/"missions" i Norge, hvordan bør de være innrettet, og på hvilke områder er samfunnsoppdrag særlig aktuelt?*

Utdanningsinstitusjoner må balansere sitt lokale, regionale, nasjonale og internasjonale oppdrag. På alle nivå er utdanningsinstitusjonene avhengige av partnere for å kunne nå målene. Utdanningsentrene er en partner som kan spille en nøkkelrolle i flere viktige deler av samfunnsoppdraget.

For å kunne bidra til vekst i privat næringsliv eller sikre kvalitet i offentlige tjenester må avstanden være kort. Utdanningsentrene bidrar til å redusere denne avstanden, spesielt i regioner med lang avstand til etablerte campus. En grunnleggende finansiering av utdanningsentrene vil derfor være en billig investering og et uvurderlig bidrag til å forsterke nettverket av koblingspunkt mellom sektoren og samfunnslivet.

Desentral og fleksibel utdanning handler ikke bare om å sikre vekst og bosetting i distriktene, men er nødvendig for at Norge som nasjon skal kunne utnytte ressursene i hele landet og sikre et konkurransedyktig og bærekraftig samfunn for fremtiden. Tilgangen på kompetanseheving hele livet, uavhengig av bosted eller livssituasjon, er i seg selv et samfunnsoppdrag som bør forsterkes og belønnes. Et slikt oppdrag kan for eksempel innrettes slik at gjennomføring av desentrale studiemodeller har sine egne kostnadskategorier som tar høyde for noen av de små, men likevel viktige forskjellene i økonomi. I tillegg må lokale utdanningsentre sikres en basisfinansiering som muliggjør nærhet til lokalt arbeidsliv og nærhet til nasjonale institusjoner på samme tid.

1. *Hva er det viktigste som kan gjøres for å sikre høy tillit til forskningsbasert kunnskap i befolkningen?*

Gjennom å gjøre utdanning mer tilgjengelig vil flere oppleve å ta utdanning

og få en tilhørighet til UH-sektoren gjennom livet. Studier av god kvalitet synliggjør verdien av kompetanse både hos enkeltmennesket og i lokale virksomheter. Når kompetansehevingen oppleves som relevant og nyttig vil tilliten til forskningsbasert kunnskap styrkes.

Ved å gi høyere utdanning et lokalt ansikt reduseres avstanden fra akademien til vanlige folk, og nærheten bidrar til å fjerne myter, bygge tillit og redusere forskjeller mellom regioner.

1. **Andre innspill.**

Det opprettes en struktur på 27 utdanningscentre i Norge fordelt på de ulike fylkene basert på følgende 4 kriterier:

- befolkningsgrunnlag
- avstander
- eksisterende UH-struktur
- kriterier utarbeidet av NU

Videre anbefaler NU en statlig grunnfinansiering på 120 millioner nkr årlig, for å drifte utdannings-/studiesentrene og ivareta administrasjonen av fellesorganet NU. Vi ønsker også å bli involvert i prosessen med å få denne strukturen på plass med tanke på beliggenhet, kriterier for å være et studie-/utdanningscenter, hvordan og hvem som skal distribuere denne finansieringen osv.

Med vennlig hilsen

Vegard Herlyng	May Tove Dalbakk
Styreleder	Nestleder

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.